

КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ

УДК 069–048.35 (477 (045))

Романуха О. М.,
канд. іст. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий
Ріг, Україна, e-mail: Romanukha@donnuet.edu.ua

ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

UDC 069–048.35 (477 (045))

Romanukha O. M.
PhD in Historical Sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade named
after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: Romanukha@donnuet.edu.ua

WAYS OF MUSEUM AFFAIRS MODERNIZATION IN UKRAINE

***Мета.** Проаналізувати сучасні тенденції розвитку музейної справи та визначити шляхи модернізації музеїв в Україні.*

***Методи.** Використано комплекс загальнонаукових методів гносеології: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, прогнозування. Вихідним фактом дослідження є констатація мінливості музейної сфери та суспільства.*

***Результати.** Розглянуто стан музейної справи в Україні, визначено недоліки їх організаційної роботи, прогалени правового забезпечення, фінансові проблеми. Звернено увагу на питання кадрового забезпечення, необхідність оновлення штатного розкладу. Проаналізовано тенденції розвитку передових музеїв світу, виокремлено напрямки, підходи, методи, поширення яких є доцільним в Україні. Відзначено важливість використання в роботі музеїв сучасних інформаційних технологій, особливо пов'язаних з інтернетом та різноманітними мобільними додатками. Звернено увагу на пов'язаність процесів суспільної трансформації та модернізації музейної сфери в усьому світі.*

***Ключові слова:** музей, модернізація, суспільство, економіка, інформаційні технології, розвиток, культура, туризм.*

Постановка проблеми. Музей є важливою інституцією державності, що відповідає за збереження культурних цінностей, національної пам'яті, виступає фундаментом формування національної ідентичності. Поставши у античні часи, музей розвивався та еволюціонував разом із суспільством, ставши місцем зустрічі здобутків попередніх поколінь та стартапом нових мистецьких, наукових, освітніх проривів. У епоху інформаційного суспільства перед музеєм постала необхідність нового еволюційного стрибка, переходу до сучасних форм і методів роботи. Поширення інтернету, комп'ютерних технологій, глобалізаційних процесів штовхали музей до змін, що потребували детального вивчення та переосмислення не лише принципів роботи музеїв, але й основ функціонування суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання модернізації музейної справи досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Серед узагальнювальних робіт варто відзначити статті К. Смаглій [1] та О. Мельничук [2]. У публікаціях автори звертають увагу на необхідність оновлення роботи українських музеїв, наводять приклади реформування цієї галузі в інших країнах світу. Стан законодавчої бази у сфері музейної справи вивчав Л. Чупрій [3]. Науковець звернув увагу на недосконалість правового поля функціонування музеїв. Питання сучасних тенденцій розвитку музеїв

світу підіймала В. М. Бекетова [4]. Однак згадані публікації не розкривають повною мірою усіх аспектів обраної проблеми. Поза увагою лишилися питання перейняття досвіду роботи закордонних музеїв, запровадження сучасних інформаційних технологій, шляхів покращення матеріальної бази.

Мета статті полягає у вивченні сучасних тенденцій розвитку музейної справи у світі та можливості їх застосування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток музейної справи є пріоритетним напрямком державної політики. Успішність реалізації цієї роботи впливає на формування особистості, її обізнаності, любові до Батьківщини, культурної, релігійної толерантності. Сьогодні музеї це не лише культурна скарбничка країни, але й система виховання, елемент економіки. Поєднання вказаних функцій перетворює його в найбільш складний у реформуванні об'єкт, що вимагає у своєму розвитку зважених підходів.

Перспективи розвитку музейної справи в Україні можна розглядати за такими напрямками: правовий, інформаційний, методичний, матеріальний, організаційний. Кожен з них дає можливість поглянути на недоліки у сфері та скорегувати напрям подальшої роботи.

Барометром державної політики у сфері музеїв є кількість та якість законодавчих актів, що регулюють ті чи інші аспекти взаємовідносин. Їх продуманість та повнота є гарантом успішного розвитку музеїв. Проте на сьогоднішній день в Україні не існує навіть державної Програми розвитку музейної справи. Подібна Програма функціонувала у 2000–2005 роках. У 2012 році музейна рада (спеціальний консультативно-дорадчий орган при Міністерстві культури України) розглянула і затвердила у квітні 2013 року проект Концепції державної цільової національно-культурної програми розвитку музейної галузі до 2018 року. Проте документ так і лишився на папері. В умовах посилення глобалізації, пришвидшення наукового прогресу відсутність такого документу багато в чому гальмує розвиток музейної сфери, перекладаючи питання виживання українських музеїв на самі музеї [5].

Поряд із цим експерти звертають увагу на низку невідповідностей законодавства. Зокрема Закон України «Про музеї і музейну справу» (№ 249/95-ВР від 29 червня 1995 року) не узгоджений із Земельними кодексом України (№ 2768-III від 25.10.2001). Певні недоліки має проект закону «Про перелік пам'яток культурної спадщини, які не підлягають приватизації» (№ 933-V прийнятий за основу Верховною Радою України 13 квітня 2007 року), згідно з яким тільки 1,86 % від загальної кількості історичних пам'яток, що перебувають на обліку, будуть залишатися у державній власності. Актуальною є і потреба ухвалення закону про недоторканність землі, приміщень і колекцій державних музеїв. Наведені приклади свідчать про застарілість законодавства, його недосконалість, а кількість існуючих документів — про незначну увагу з боку органів влади до питання розвитку музейної сфери [3].

Прогалини правової системи посилюються хронічним недофінансуванням музеїв. До сьогодні більша частина бюджетного фінансування витрачається на видатки споживання (зарплата, охорона, комунальні платежі тощо), а видатки розвитку не лише не зростають, а зменшуються. За даними директорів історичних музеїв, 85 % бюджету музею ідуть на зарплату працівників, 15 % — на сплату комунальних послуг, тоді як у цивілізованих країнах на оплату праці виділяють лише 5–10 % від загального бюджету. Протягом останніх років фінансування Міністерства культури України не може забезпечити докорінну модернізацію музеїв. У 2000 році воно отримало на свої потреби 0,2 млрд. грн., 2010 році — 1,7 млрд. грн., 2015 році — 2,4 млрд. грн., 2017 — 4 млрд. грн. При цьому загальна частка витрат з бюджету не перевищувала 0,005 %.

Для прикладу, будівництво лише однієї сучасної будівлі зразка — «Донбас арена» обійшлося замовнику у 400 млн. доларів США, що по курсу 1 долар США = 25 грн. становить 10 млрд. грн. На будівництво художнього музею в Японії було витрачено 300 млн. дол. США. Тому будівництво сучасних музейних комплексів невідомий тягар для Міністерства культури України [6].

Слабке фінансування у свою чергу породжує кадрову проблему. В музеях працюють здебільшого люди середнього та старшого віку, молоді дуже мало, оскільки ця робота для неї є неprestижною і малооплачуваною. Проте кадрова проблема полягає не стільки в нехватці професійних музеєзнавців, як у нехватці професійних музейних менеджерів. Термін «музейний менеджмент» з'явився понад 20 років тому та означає систему знань про теорію і практику управління музеєм і музейним персоналом, що передбачає планування, управління проектами і програмами, музейний маркетинг, фандрейзинг, інформатизацію, PR і рекламу. В Україні спеціалістів музейної справи готують кілька вищих навчальних закладів: Харківська державна академія культури, Київський національний університет культури і мистецтв та інші. Проте значна частина випускників іде працювати не за спеціальністю через низьку заробітну плату. Введення посади музейний менеджер сприяло би пошуку потенційних донорів, роботі зі спонсорами та побудові фінансової системи музеїв України за світовими стандартами. У світі лише 30–50 % бюджету музеїв забезпечує держава, решта ж складається з добровільних пожертв від меценатів або надходжень від платних музейних послуг. Побудовою такої стабільної фінансової системи музею і має займатися музейний менеджер [5].

Так яким же має бути сучасний музей? Для відповіді на це питання давайте розглянемо думки відомих музеєзнавців. Так, Кеннет Хадсон вважає, що: «Кращим можна назвати той музей, після відвідання якого відчуваєш себе краще, тому що в ньому, нехай не надовго, ти знайшов захист від нестерпного напору, приголомшуючого гуркоту й неподобств навколишнього світу, тому що твій розум збагатився новими ідеями, тому що ти раптом зрозумів те, чого ніколи раніше не усвідомлював». Джордж Макдональд зазначає, що: «Якщо в минулому відвідувачі оглядали музейні скарби через скло, товщина якого визначалась грошовою коштовністю експонатів, то сьогодні вони хочуть, щоб виставка забезпечувала більш «безпосередній досвід» і нічого не відокремлювало їх від виставленого на огляд предмета. Збільшилась кількість музеїв спеціалізованого характеру, які передбачають відкриті експозиції чи навіть безпосередній контакт з предметом, наприклад музеї для дітей чи музеї під відкритим небом. Останні практично переходять до заміни дійсних експонатів копіями». Музеєзнавець Яні Ерреман з Мексики стверджує, що: «Музей перетворюється в культурний центр, де не тільки проводяться різноманітні заходи для відвідувачів, встановлюються й розвиваються соціальні контакти, але також враховуються чисто комерційні чи орієнтовані на споживача фактори. У зв'язку з цим зростає роль таких служб і призначених для публіки зон, як крамниці, кафе, ресторани, зали для глядачів та ін.» [4].

Спираючись на наведені думки, можна зробити висновок, що музей майбутнього має бути побудований за принципом відкритості та вільного доступу до експонатів, динамічності, творчої платформи, центра дозвілля усієї родини, установи, яка широко використовує сучасні інформаційні технології.

Цінним у цьому випадку є досвід музеїв Сполучених Штатів Америки. Американський уряд вже давно розглядає музей як важливий чинник соціально-економічного розвитку, один із факторів формування конкурентоспроможності країни в сучасному глобалізованому світі. Для прикладу, в США музеї — найбільш відвідувані місця. Їх відвідують частіше ніж великі спортивні змагання, парки розваг. Музейна

структура США унікальна у цьому плані. Лише музейний комплекс Смітсоновського інституту США у 2016 р. відвідало 31 млн. осіб, що більше ніж в усій Україні [7]. Для порівняння, кількість відвідувачів в «Ермітаж» (Російська Федерація), недивлячись на його авторитетність, була невисокою. У 2007 р. його відвідало 2,4 млн. осіб, 2012 р. — 2,9 млн. осіб, з яких близько 1 млн. осіб становили іноземні туристи, 2014 р. — 3,2 млн. осіб, серед яких 1 млн. осіб було іноземцями [8]. Це при тому, що найбільшу увагу відвідувачів у всьому світі привертають Art та історичні музеї.

Причина цього — використання сучасних принципів роботи музеїв. Сьогоднішнє інформаційне суспільство потребує відповідних підходів у наданні послуг та сервісу. Тому маркетингові підходи у роботі музеїв змінюються. Для прикладу, якщо ми забажаємо відвідати «Smithsonian museums», то на сайті цієї установи можемо одразу побачити купу варіантів щодо формату нашого відпочинку: пізнавальний, освітній, розважальний і т. п. Однак нас зацікавить зовсім інша пропозиція: «Вивчити все і дізнатися про все, від витоків людини і майбутнього в історії мистецтва на декількох континентах із майже 140 мільйонів об'єктів, творів мистецтва і зразків, ви можете у нас. Колекція Смітсонівського центру знання служить скарбницею для відвідувачів із безліччю найбільш захопливих фактів про будову та життя нашого світу. І найкраща частина: Вам не доведеться платити ні центу, щоб випробувати це, оскільки вхід у будь-якому місці безкоштовний» [9]. У світі вже давно відомо, що сімейний відпочинок найбільш прибутковий. Тому вислови і пропозиції сімейного відвідання музею ми побачимо скрізь. Саме через це керівництво Смітсонівського центру практикує та всіляко заохочує розвиток сімейного відпочинку і туризму як найбільш прибутковий. Така політика заохочує людей іти відпочивати саме туди, проводити там цілий день і, як наслідок — харчуватися, розважатися, купувати речі. Музей у цьому аспекті виконує роль приманки, комфортної зони відпочинку, простору для психологічного впливу маркетингових прийомів.

Традиційними для музеїв стало проведення фольклорних фестивалів, запрошення музикантів, кулінарів, читців і народних умільців усього світу, які охоче з'їжджаються заявити про себе і продемонструвати свою майстерність. Створюються парки розваг, творчі майстерні, музичні виставки та інтерактивні освітні презентації. Виставкова діяльність часто доповнюється майстер-класами, пропозиціями відвідувачам спробувати відтворити світовий шедевр. Великої популярності набули аерокосмічні програми та виставки. Відвідувачі можуть самостійно освоїти механіку польоту і наочно продемонструвати її на моделях. Не новиною є розміщення в приміщенні музею кінозалу, що постійно демонструє науково-популярні відеофільми. Історія подається у виді реконструкцій, історичного театру, що робить її цікавішою та жвавішою, контакт із експонатом дозволяється та заохочується у буквальному сенсі слова. Одночасно запроваджують нові види послуг: проведення конференцій, ділових зустрічей, святкування весілля, днів народження. Музей стає відкритим для людей з обмеженими можливостями, скрутним матеріальним становищем (методом волонтерської роботи),

Подібні підходи супроводжуються використанням сучасних інформаційних технологій. У цьому відношенні українські музеї зробили прорив і стали відкритими світу. Українські культурні установи змогли долучитися до загальноєвропейського проекту віртуальної музейної мережі Europeana.eu, яка надає необмежений доступ до віртуальних бібліотек, архівів та колекцій провідних європейських галерей, музеїв та бібліотек. Завдяки спонсорській підтримці поступово покращується матеріальна база музеїв. Це дає змогу проводити оцифровку матеріалів для розміщення їх у вільному доступі в інтернеті. На пришвидшення вказаного виду роботи спрямована і домовленість корпорації Google з Міністерством культури України. У 2017 році

вони розпочали проект — віртуальний тур по музеях. Ідея полягає в тому, щоб у людей була можливість переглянути експозицію закладу перш, ніж його відвідати. У рамках проекту вже оцифровано сім українських музеїв, а саме: «Пирогово» і «Мамаєва Слобода» у Києві, «Шевченківський гай» у Львові, знаменитий заповідник «Хортиця» в Запоріжжі і резиденція Богдана Хмельницького. Завдяки цьому кожен бажаючий може не тільки відвідати музеї онлайн, але й вивчити архітектурну будову зсередини, використовуючи 360-градусні панорами. Віртуальна екскурсія супроводжується голосовим супроводом, який розповідає на трьох мовах про культурне надбання України. Інший мистецький проект Google — Art Project дозволяє людині, що має доступ до інтернету, відвідати найбільші світові музеї онлайн. На теперішній момент у вільному доступі перебувають матеріали 17 музеїв із дев'яти країн, 385 виставкових залів. Поширення 3D-оцифровки дозволяє музеям розкритися у повному обсязі, помістивши у «віртуальний світ» решту експонатів, що перебуває у сховищах і не виставляється на огляд [10].

Цікавим нововведенням стало і використання 3D-принтера. Поширення цієї технології може стати революцією у сфері музейної справи. Це сприятиме пришвидшенню збирання (копіювання) більшості артефактів світу в одному місці та посилюватиме боротьбу між музеями вже у сфері сервісу та маркетингу, а не лише предметності. Перевага у такому випадку визначатиметься техніко-технологічними можливостями та креативністю працівників музеїв щодо організації дозвілля, цікавістю експозиції тощо [11].

Втім, інтереси відвідувачів потрібно формувати, про що власне йдеться в Музейному Кодексі ICOM. Спрямованими на досягнення цієї мети слід вважати нижченаведені проекти, що ширяться світом:

ArtformAR — технологія доповненої реальності для музеїв. На сучасний час артформа AR отримує запити від приватних тестувальників. Це мобільний додаток, який перебуває в розробці. За його допомогою можна додавати анотації, коментарі до окремих елементів експозиції, які відвідувачі можуть проглядати. Платформа передбачає можливість відстеження локації всередині музею.

DeFrame — платформа, що створює мапи для відвідувачів, віртуальний контент до об'єктів експозиції, пропонує інструменти залучення відвідувачів, а також надає допомогу у статистиці (наприклад, відвідувань).

Locatify — інструмент для створення мультимедійного досвіду й залучення відвідувачів шляхом навігації та керівництва. Додаток допомагає відвідувачам вивчати експонати, до того ж аудіо та інший контент запускається автоматично у міру того, як відвідувачі рухаються у межах експозиції.

Panorama — коли відвідувачі роблять селфі, то часто в тих же соцмережах важко зрозуміти, де воно було зроблено. Цей ресурс допомагає запустити фотопристрій, що розташований на відстані 250 м від пам'ятки. У результаті відвідувач отримує коротке відео (ці відео можна переглянути на сайті), яке починається у початковому місцезнаходженні відвідувача, а закінчується красивим панорамним відео. Музеї можуть також обирати локацію, з якою буде охоплено 250 м панорамного зображення.

Muselity — інтерактивний розширений контент з аудіо-гідом для музеїв. Мобільний додаток пропонує відвідувачам додаткову інформацію про свої експонати. До нього можна додавати голограми, відео, аудіо, надсилати повідомлення. Додаток дозволяє вести аналітику відвідування.

Cuseum — цифрова картка відвідувача, що дозволяє власнику мати доступ до інформації. Відвідувач завжди проінформований і може максимально використовувати усі переваги свого членства (повідомлення про події, виставки).

Second Canvas — програма, що дозволяє розглядати твір мистецтва у форматі ультра-HD гігапксельного зображення. Вона дозволяє побачити тремтіння руки завдяки високій роздільовальній здатності пристрою, найдрібніші деталі мазка майстра у високій якості [12].

Подібні новаторства поступово запроваджуються у роботу українських музеїв. Цьому сприяє міжнародне співробітництво та небайдужість українських меценатів і активістів. З 2006 р. Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000» підтримує Громадську організацію «Український центр розвитку музейної справи», яка проводить цільові дослідження стану музейної системи, реалізує низку проектів, зокрема «Програму підтримки музейних працівників України», акції «Музейна подія року» та «П'ятизірковий музей». У 2007 р. Український центр розвитку музейної справи розпочав створення першої в країні музейної публічної бібліотеки для музейних фахівців та усіх осіб, які цікавляться музейним життям. Міжнародний фонд «Україна 3000» за підтримки Швейцарської культурної програми в Україні забезпечує функціонування порталу «Музейний простір України» — найінф. У 2005 р. почала реалізовуватися широкомасштабна програма Міністерства Закордонних справ Королівства Нідерландів, покликана сприяти демократичним перетворенням у країнах Центральної та Східної Європи (МАТРА). Проект МАТРА / Музеї України спрямований на розвиток музейної справи у нашій державі. Він охоплює 25 музеїв, що представляють усі регіони України. Представники українських музеїв отримали можливість обміну досвідом з музейними менеджерами інших країн, участі в семінарах та тренінгах за кордоном. Серед українських меценатів варто згадати фонд Ріната Ахметова «Розвиток України» з програмою «Динамічний музей» та Віктора Пінчука — засновника PinchukArtCentre. Вказані програми мали ідею створення музеїв та виставкових зал сучасного типу. Прикладом реалізації таких амбіцій міг би слугувати етно-музей «Дике поле» у м. Донецьк, що планувався будуватися в 2015 році [13].

Висновки. Отже, модернізація музейної справи є одним з головних завдань українського суспільства. Сьогодні музеї виконують важливі не лише соціальні, але й економічні функції: формування мислення, національної свідомості, залучення відвідувачів, активізації галузей економіки, пов'язаних з туризмом. Передові країни світу вже давно змінили принципи роботи власних музеїв, поставивши їх у центр власних економік, наукового розвитку. Такі зміни мають значний економічний ефект. Вони сприяють зростанню кількості туристів та збільшенню надходжень до бюджету. Музеї надають роботу суміжним сферам. Наприклад, у 2015 році музеї Сполучених Штатів Америки принесли бюджету країни більше 21 млрд. дол. та забезпечили робочими місцями півмільйона людей. Виробництво, пов'язане зі сферою культури та мистецтва, склало там 4,32 % від усього загалу американської економіки у розмірі 698 млрд. дол. та забезпечило роботою 18 млн. громадян [8]. Досягнення такого результату можливе за умови проведення докорінних змін. Українські музеї потребують оновлення принципів роботи, початку побудови відкритих експозицій, перетворення музеїв у центр дозвілля та навчання з розвиненою не лише науковою інфраструктурою, але й закладами харчування, відпочинку. Досягти поставленої мети можливо за умови розширення використання сучасних інформаційних технологій, які за допомогою різноманітних мобільних додатків і платформ представляють музеї в інтернеті та відкривають їх для мільйонів відвідувачів не лише з України. Більш проблемним є питання архітектурного оновлення музейних будівель чи взагалі створення сучасних музейних комплексів. Вирішення його силами Міністерства культури України чи самих музеїв на теперішній момент фінансово неможливе. Єдиним варіантом лишається підтримка меценатів. Проте така робота потребує не лише фінансової підтримки, але

й правового супроводу, збільшення уваги до проблем музеїв в першу чергу з боку органів влади, прийняття відповідних законів та програм розвитку.

Список літератури / References

1. Смаглий, К. Європейський досвід реформування музейної сфери: уроки для України [Електронний ресурс] / К. Смаглий // Сайт Києво-Могилянської академії. — Режим доступу : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4581/Smahliy_Yevropeys%27kyu_dosvid.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Smahlii, K. *Yevropeyskyi dosvid reformuvannia muzeinoi sfery: uroky dlia Ukrainy* [European experience of reformation of museum sphere: lessons for Ukraine]. Available at : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4581/Smahliy_Yevropeys%27kyu_dosvid.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Accessed 7 February 2017.

2. Мельничук, О. Модернізація музейної справи в Україні: дослідження, виклики, рекомендації [Електронний ресурс] / О. Мельничук // Сайт Київського офісу Інституту Кеннана. — Режим доступу : <http://kennankyiv.org/wp-content/uploads/2016/02/Melnychuk-1.pdf>.

Melnychuk, O. *Modernizatsiia muzeinoi spravy v Ukraini: doslidzhennia, vyklyky, rekomendatsii* [Modernization of museum business in Ukraine: research, challenges, recommendations]. Available at : <http://kennankyiv.org/wp-content/uploads/2016/02/Melnychuk-1.pdf>. Accessed 4 October 2017.

3. Чупрій, Л. В. Стан та проблеми музейної справи в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Чупрій // Сайт музею Гетьмана Скоропадського. — Режим доступу : http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52.

Chuprii, L. V. *Stan ta problemy muzejnoji spravy v Ukraini* [The state and problems of museum business in Ukraine]. Available at : http://getmanps.at.ua/publ/stan_ta_problemi_muzejnoji_spravi_v_ukrajini/1-1-0-52. Accessed 13 July 2010.

4. Бекетова, В. М. Музей і майбутнє: тенденції розвитку музеїв у світі на межі тисячоліть [Електронний ресурс] / В. М. Бекетова // Сайт Дніпропетровського національного історичного музею імені Д. Яворницького. — Режим доступу : <http://museum.dp.ua/article0140.html>.

Beketova, V. M. *Muzei i maibutnie: tendentsii rozvytku muzeiv u sviti na mezhi tysiacholit* [Museums and future: development of museum trends in the world on the verge of millenniums]. Available at : <http://museum.dp.ua/article0140.html>. Accessed 10 July 1998.

5. Шлепакова, Т. Л. Про деякі аспекти запровадження нових моделей управління в музейній галузі України [Електронний ресурс] / Т. Л. Шлепакова // Сайт Національної бібліотеки України. — Режим доступу : http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2015/Myznew.pdf.

Shlepakova, T. L. *Pro deiaki aspekty zaprovadzhennia novykh modelei upravlinnia v muzeinii haluzi Ukrainy* [About some aspects of applying new management model in museum industry of Ukraine]. Available at : http://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2015/Myznew.pdf. Accessed 01 December 2015.

6. Статистичний бюлетень «Туристична діяльність в Україні» [Електронний ресурс] // Сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

State Statistics Service of Ukraine. *Statystychnyi biuleten «Turystychna diialnist' v Ukraini»* [Statistical bulletin «Tourist activity in Ukraine»]. Available at : <http://www.ukrstat.gov.ua>. Accessed 01 December 2016.

7. 2015 Visitor statistics Washington, DC. Available at : <https://washington.org/press/DC-information/washington-dc-visitor-research>. Accessed 01 October 2016.

8. Звіт Державного ермітажу, 2014 // Сайт Ермітажу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.hermitagemuseum.org/wps/wcm/connect/2a9305dc-4e63-4837-a8be-ea354e121605/%D0%9E%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82+%D0%93%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%AD%D1%80%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B0+2014.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=url&CACHEID=2a9305dc-4e63-4837-a8be-ea354e121605.

Zvit Derzhavnoho ermitazhu, 2014 [Report of the State hermitage, 2014]. Available at : http://www.hermitagemuseum.org/wps/wcm/connect/2a9305dc-4e63-4837-a8be-ea354e121605/%D0%9E%D1%82%D1%87%D0%B5%D1%82+%D0%93%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%AD%D1%80%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B0+2014.pdf?MOD=AJPERES&CONVERT_TO=url&CACHEID=2a9305dc-4e63-4837-a8be-ea354e121605. Accessed 01 December 2014.

9. Smithsonian. Available at : <https://www.si.edu>. Accessed 01 September 2016.

10. Корольов, Є. Google оцифрував українські музеї [Електронний ресурс] / Є. Корольов // Сайт TechToday. — Режим доступу : https://techtoday.in.ua/news/google-otsifruvav-ukrayinski-muzeyi-76711.html?gclid=CjwKCAjwl_PNBRBcEiwA4pplRaliJlAwnnKkFLm2e3aT9M-Hr7iKywJVhv7yo74ENHaeZMbyKna8fRoCPJoQAvD_BwE.

Korolov, Ye. *Google otsyfruvav ukrayinski muzei* [Google digitised the Ukrainian museums]. Available at : https://techtoday.in.ua/news/google-otsifruvav-ukrayinski-muzeyi-76711.html?gclid=CjwKCAjwl_PNBRBcEiwA4pplRaliJlAwnnKkFLm2e3aT9M-Hr7iKywJVhv7yo74ENHaeZMbyKna8fRoCPJoQAvD_BwE. Accessed 24 July 2017.

11. Копитько, О. 3D-революція: колекцію музеїв Smithsonian Institution можна буде роздрукувати на 3D-принтері [Електронний ресурс] / О. Копитько // Сайт Хвиля. — Режим доступу : <http://hvylya.net/analytics/tech/3d-revoluytsiya-kollektsiyu-muzeev-smithsonian-institution-mozhno-budet-raspechatat-na-3d-printere.html>.

Kopytko, O. *3D-revoliutsiia: kolektsiiu muzeiv Smithsonian Institution mozhno bude rozdrukuvaty na 3D-prynteri* [3d-revolution: collections of the museums of Smithsonian Institution will be able to be printed on a 3d-printer]. Available at : <http://hvylya.net/analytics/tech/3d-revoluytsiya-kollektsiyu-muzeev-smithsonian-institution-mozhno-budet-raspechatat-na-3d-printere.html>. Accessed 19 November 2013.

12. Рибка, А. 10 вибухових стартапів для музеїв [Електронний ресурс] / А. Рибка // Сайт Музейний простір. — Режим доступу : <http://prostir.museum.ua/post/39657>.

Rybka, A. *10 vybukhovyykh startapiv dlia muzeiv* [10 explosive startups for museums]. Available at : <http://prostir.museum.ua/post/39657>. Accessed 19 August 2017.

13. Кузьмук, О. Стан та шляхи модернізації музейного менеджменту в Україні [Електронний ресурс] / О. Кузьмук // Сайт Національного інституту стратегічних досліджень. — Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/monitor/oktober08/2.htm>.

Kuzmuk, O. *Stan ta shliakhy modernizatsii muzeinoho menedzhmentu v Ukraini* [The state and ways of modernisation of museum management in Ukraine]. Available at : <http://old.niss.gov.ua/monitor/oktober08/2.htm>. Accessed 01 October 2016.

Дата надходження рукопису 22.10.2017

Цель. Проанализировать современные тенденции развития музейного дела и определить пути модернизации музеев в Украине.

Методы. В работе использован комплекс общенаучных методов гносеологии: теоретического обобщения, анализа и синтеза, индукции и дедукции, прогнозирования. Исходным фактом исследования является констатация изменчивости музейной среды и общества.

Результаты. Рассмотрено состояние музейного дела в Украине, определены недостатки их организационной работы, пробелы правового обеспечения, финансовые проблемы. Обращено внимание на вопрос кадрового обеспечения, необходимость обновления штатного расписания. Проанализированы тенденции развития передовых музеев мира, выделены направления, подходы, методы, распространение которых является целесообразным в Украине. Отмечена важность использования в работе музеев современных информационных технологий, особенно связанных с интернетом и разнообразными мобильными приложениями. Обращено внимание на связанность процессов общественной трансформации и модернизации музеев всего мира.

Ключевые слова: музей, модернизация, общество, экономика, информационные технологии, развитие, культура, туризм.

Objective. The objective of the paper is to analyze the modern trends of the development of museum network and to indentify the ways of its modernization in Ukraine.

Methods. General scientific methods of the research such as theoretical generalization, analysis, synthesis, induction, deduction, forecasting are applied in the research. The research is based on the idea that museum sphere and society are changed constantly.

Results. The conditions of the museum sphere are considered, the flaws in the organization work, legal support and financing are also identified. Insufficient funding determines the lack of staff, the deterioration of funds and expositions. The author analyses the advanced experience of the museum activity and identifies forms and methods of such activity which can be used in Ukraine. It is very important to employ digital technologies, specially Internet and different mobile attachments and platforms. Special attention is paid to the connection of the social transformation and museum modernization all over the world.

Key words: museum, modernization, society, economy, digital technologies, development, culture, tourism.

УДК 316.325:27 (045)

Власенко Ю. К.,
канд. політ. наукДонецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг,
Україна, e-mail: vlasenko@donnuet.edu.ua**ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНОГО УСТРОЮ
В КОНЦЕПЦІЇ ХРИСТІЯНСТВА**

UDC 316.325:27 (045)

Vlasenko Yu. K.,
PhD in Political sciencesDonetsk National University of Economics and Trade named
after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: vlasenko@donnuet.edu.ua**APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ORGANIZATION
IN THE CONCEPT OF CHRISTIANITY**

***Мета.** Проаналізувати світоглядний концепт християнства в контексті розбудови справедливого соціального устрою.*

***Методи.** При написанні статті застосовувався аксіоматичний метод, який дозволив розглядати світоглядну складову системної політичної кризи, що потребує критично осмислених та раціонально обґрунтованих пошуків виходу з неї. Метод аналізу дозволив визначити базові засади християнства як світоглядного концепту. Системний підхід дозволив розглянути християнські етичні ідеї як завершений концепт, який передбачає внутрішнє перетворення людини, що надалі призводить до зовнішніх результатів — соціально-гармонійних відносин у суспільстві.*

***Результати.** Поява християнських громад ознаменувала готовність людей до практичного втілення справедливо організованої суспільної системи. Антична мрія про справедливість вперше у християнстві набула етичного обґрунтування, що полягав у євангельській «любові до ближнього». Остання стала моральним імперативом для розбудови соціальних взаємовідносин. Питання про створення людини нового типу і соціально справедливе суспільство стає морально-релігійним завданням християнської історії. Хоча раціональної концепції побудови справедливого суспільства в християнстві немає, воно висуває головне завдання — якісно-моральну зміну особистості, що передбачає можливість розбудови гармонійних соціальних взаємовідносин серед високоморальних людей.*

***Ключові слова:** християнство, світоглядний концепт, базові засади соціальних взаємовідносин.*

Постановка проблеми. Процес становлення української держави з точки зору ціннісних засад для розбудови суспільства і, відповідно, його інститутів, зокрема держави, на сьогоднішній день можна охарактеризувати як такий, що потребує глибокого аналізу та принципової зміни. Якщо коротко охарактеризувати глибинні проблеми української політичної системи, то це є олігархія (політика перетворилася на бізнес), кумівство та корупція. Цей перелік дає підстави говорити про очевидне, що системна криза є проблемою не виключно економічного характеру та змісту, перегляду і змін потребують концептуальні та ідеологічні засади світогляду творців вітчизняної державності. Саме тому нагальним постає звернення до аналізу системи цінностей сучасного українця, як базового рівня, так і тієї частини, що зазнає постійних змін у межах сучасного цивілізаційного розвитку. Адже тенденцією останнього є руйнація духовних підвалин буття людини, втрата позитивних ціннісних орієнтацій особистості та заміна їх псевдоцінностями.